

**Uluslararası
Kamerî Aybaşları
ve
Hicrî Takvîm Birliği
Kongresi**

28 - 30 MAYIS 2016
İSTANBUL

**NAKLÎ VE AKLÎ DELÎLLERLE
RÜ'YET-İ HİLÂL**

**TÜRKİYE TAKVİMİ
VAKİT HESÂBLAMA HEY'ETİ BAŞKANLIĞI**

Tel: +90 212 454 2388
Web: www.turktakvim.com E-mail: info@turktakvim.com

TÜRKÇE

İÇİNDEKİLER

Madde No.	Maddenin Özü	Sayfa No.
1	MAKSAT	3
2	ORUC İLE HAC VE KURBAN AYLARI “NASS” İLE SABİTTİR	3
	a. Rü'yet-i Hilâl ile ilgili Âyet-i kerîme ve Hadîs-i şerîfler	3
	b. Nass'da ictihâda mesağ yoktur	3
	c. Naklî ve aklî delîllerle rü'yet-i hilâl vaktinin hesâb edilemeyeceği sâbittir	4-5
	d. İslâm Âlimleri ve İslâm Astronomi mütihazsıslarının, rü'yet-i hilâl hakkında bildirdikleri zarûrî malûmât	6-7
3	USNO (US NAVAL OBSERVATORY) SİTESİNDE RÜ'YET-İ HİLÂL İLE İLGİLİ MALÛMÂT	8
4	İBRANİ TAKVİMİ	8-9
5	RECEB-1437 AYINA AİT HİLÂLİN RASADI	9
6	NETİCE	9

NAKLÎ VE AKLÎ DELİLLERLE RÜ'YET-İ HİLÂL

1. MAKSAT

Takdîmimizin maksadı, Hicrî Kamerî Aybaşlarının kat'î olarak tesbîtinin nasıl yapılması gerektiği husûsunda, hem dinimizin emrleri ve hem de astronomi ilminin ışığında izahatta bulunmaktır.

2. ORUC İLE HAC VE KURBAN AYLARI “NASS” İLE SABİTTİR

Kamerî ayların birinci gününün- bilhassa Ramezân ve Zilhicce ayları için rü'yet-i hilâl ile tesbît edileceği açıkça bildirilmiştir.

a. Rü'yet-i Hilâl ile ilgili Âyet-i kerîme ve Hadîs-i şerîfler:

- “Sana hilâllerden soruyorlar, de ki: Onlar, insanlar ve hac için mîkatlar (vakit alâmetleri)dir”(Bakara sûresi 189.ncu âyet-i kerîme). Şeyh-ul-islâm Mustafa Sabri Efendi, 189.ncu âyet-i kerîmeyi bu mevzuda delîl olarak bildirmiştir.
- (Merâkıl-felâh)daki hadîs-i şerîfde, “Ayı görünce oruc tutunuz! Tekrâr görünce, orucu bırakınız!” buyrulmuştur.
- “Hilâli görmedikçe oruc tutmayın: onu görmedikçe bayram da yapmayın. Eğer ufkunuz bulutlanmış bulunursa takdîr ediniz” (Buhârî, Müslim, Nesâî, Dârimî, Muvattâ-ı İmâm-ı Mâlik, Müsned-i Ahmed bin Hanbel).
- “Ayı görmek şartıyla oruc tutun ve onu görmek şartıyla bayram yapın. Şayet hava bulutlanırsa Şa'bânı otuz olarak tamamlayın” (Buhârî, Müslim, Tirmizî, Nesâî, Dârimî, Müsned-i Ahmed bin Hanbel).
- (İbni Âbidîn), birinci cild, ikiyüzseksendokuzuncu sahîfede, kible ta'yînini bildirirken, diyor ki: (Ramezân-ı şerîfin birinci gününü anlamakda takvîmlere güvenilmemelidir, buyurdular. Çünkü oruc, gökde yeni ayı görmekle farz olur. Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem”, (Hilâli görünce oruca başlayınız!) buyurdu. Hâlbuki hilâlin doğması, görmekle değil, hesâbladır ve hesâb sahîh olup, hilâl, hesâbın bildirdiği gecede doğar. Fekat, o gece görülmeyip, bir gece sonra görülebilir ve oruca, hilâlin doğduğu gece değil, görüldüğü gece başlamak lâzımdır. Çünkü, islâmiyyet böyle emr buyurmuşdur).

b. Nass'da ictihâda mesağ yoktur

Görülüyor ki, gerek âyet-i kerîme ve gerekse hadîs-i şerîflerin böylesine sarâhatinden sonra, bu meselede ictihâda mesağ olmadığı, Mecellenin 14.ncü maddesi hükmü ile sâbittir. Çünkü bu maddede, “Mevrid-i Nassda ictihâda mesağ yoktur” buyurulmaktadır.

Ayrıca, (Osman bin Alî Zeyla'înin (Kenz) kitabını şerh ederek yazdığı (Teb'yîn-ül-hakâik) ve Ebu Bekr Şatânın (İ'ânet-ut-tâlibîn) kitâblarında ramezânın sâbit olması, hilâlin görülmesiyle veya şa'bân ayının otuza tamamlanmasıyla olacağına dâir icmâ' vâki olduğu yazılıdır.

c. Naklî ve aklî delîllerle rü'yet-i hilâl vaktinin hesâb edilemeyeceği sâbittir

İslâm Âlimleri ile İslâm Astronomi Mütahhasısları ve Modern Astronomi Teşkilâtları ve Uzmanları, hesâb ile Rü'yet-i Hilâl'in mümkün olmadığını, ancak rasad ile olacağını muhtelif eserlerinde açık ve net olarak, hiçbir şübheye meydan bırakmayacak şekilde bildirmişlerdir.

- Yukarıda mezkûr “**Nass**” ile bildirilen emirlere göre, Ramezân ayı, hilâlin [yeni ayın] görülmesi ile başlar. Hilâli görmeden önce yapılan hesâb ile, takvîm ile başlamanın câiz olmadığını, (**İbni Âbidîn**) kible bahsinde ve (**Eşi'at-ül-leme'ât**) ve (**Ni'met-i islâm**) sâhibleri bildirmişlerdir.
- Yine (**İbni Âbidîn**), (... Ramezânın başladığını anlamak için ise, astronomik hesâblara uyulmaz. Çünkü, Ramezân-ı şerîfin başlaması, gökde hilâli görmekte olur. Hadîs-i şerîfde, (**Hilâli görünce, oruca başlayınız!**) buyuruldu. Hilâlin doğması, görmekte değil, hesâbla anlaşılır. Hesâbın bildirdiği kesin doğru olur. Fekat, hilâl doğduğu gece görülebileceği gibi, o gece görülemeyip, ikinci gecesi görülebilir. **Ramezânın başlaması, hilâlin doğması ile değil, hilâlin görünmesi ile olacağı emr olundu.**) Halbuki takvîmler, hilâlin görülmesini değil, doğma zamanını hesâblayıp bildirdikleri için, Ramezân ayının başlaması, takvîmle anlaşılabilir.
- Ramezâna ve bayrama takvîm ile, hesâb ile başlamak câiz olmadığı (**Fetâvâ-ı Hindiyye**)de de yazılıdır. Şa'bânın otuzuncu gecesi, bir şehirde hilâl görülünce, bütün dünyâda oruca başlamak lâzım olur. Gündüz görülen hilâl gelecek gecenin hilâlidir.
- Şa'bân ayının otuzuncu gecesi, güneş gurûb edince [batınca], hilâli aramak ve görünce gidip kâdîya haber vermek, vâcib-i kifâyedir. Takıyyuddîn Muhammed ibni Dakîk diyor ki, (**İctimâ'ı neyyireyn**)den 1-2 gün geçmeden, hilâl hiç görülemez.
- (**Mecmû'a-i Zühdiyye**)de diyor ki, (Şevvâl ayının hilâlini gören bir kimse, iftâr edemez. Çünkü, bulutlu havâda, Şevvâl hilâlini, iki erkeğin veyâ bir erkekle iki kadının gördüm demeleri lâzımdır. Açık havâda, Ramezân ve Şevvâl hilâllerini çok kimsenin gördüm demeleri lâzımdır).
- (**Kâdihân**)da diyor ki, (Hilâl, şafaktan “yatsıdan” sonra batarsa, ikinci gecenin, şafaktan “yatsıdan” evvel batarsa, birinci gecenin hilâlidir).
- Elmalılı Hamdi Efendi, (**Sebîl-ür-reşâd**) mecmuasının 22.nci cildindeki makalesinde şöyle demektedir. “Şer'i şerîf, şehir-i ramezânda siyâmın vücûbunu kavâid-i felekiyyeye (astronomik kaidelere) değil, rü'yete talib eylemiş olduğundan, bu bâbda hesâba itibar eylememiştir.”
- Yine, Elmalılı Hamdi Efendi, aynı makalede, “Vücûb-i siyâmın şühûd-i şehre (hilâlin görülmesine) merbûtiyeti ve bu şühûdun vücûb-i siyâma sebebiyeti şübheden âzâde olarak beyân buyurulmuştur. Şühûd demek ise, şehir bizzat müşâhede olunmayacağından, bunu (şühûd-i hilâl-i şehir) ma'nâsına haml etmek lâzım gelecektir.

“Hilâli görmedikçe oruc tutmayın: onu görmedikçe bayram da yapmayın. Eğer ufkunuz bulutlanmış bulunursa takdîr ediniz.”Hadîs-i şerîfi de, âyet-i kerîmedeki şühûddan murâd, rü’yet-i hilâl demek olduğunda ve asıl illetin rü’yetten ibaret bulunduğu şübhe kalmıyor. Bu âyet-i kerîme ile bu hadîs-i şerîfe nazaran şühûd-u şehri hesâb ve istidlâle rabt eylemek ihtimâli münselib bulunuyor (kalmıyor)” şeklinde izâh etmiştir.

- Rasadhâne Müdürü ve Dar-ül-fünûn Hey’et müderrisi Fatin Gökmen Efendi, **(Sebîl-ür-reşâd)** mecmuasının 22.nci cildindeki makalesinde “Cumhur-i ehl-i şer’ hilâl-i ramezân ve hilâl-i fitrin sübûtunu rü’yete, mümkün olmadığı surette ikmâl-i selâsine hasr etmişlerdir. Bu bâbda istinad ettikleri delîl ise, **“Hilâli görürseniz oruc tutunuz, tekrar görürseniz bayram yapınız, eğer hilâl bulut ve emsâli ile mestur ise takdîr ediniz”** hadîs-i şerîfidir. Ehl-i şer’in ekseriyeti buradaki takdîri 30 güne iblağ etmek suretiyle tefsîr etmişlerdir. Onları bu tefsîre sevk eden sebep ise, aynı meâlde vârid olan diğer hadîslerde **“takdîr ediniz”** mahallinde, **“30 gün oruc tutunuz”**, **“Şa’bânı otuz ikmal ediniz”**, **“otuz güne iblağ eyleyiniz”** cümlelerinin bulunmasıdır.

“Rü’yet-i hilâl hakkındaki hükm-i hey’inin müstakillen sübût-i şer’iye delîl ittihâz olunmasını, izâhât-ı ânife sebebiyle dermiyan etmiyorsam da hükm-i hey’iye mütenakız bulunan şehâdetle iki şâhidle iktifâ edilmemesini daha meşrû görüyorum.” Ya’ni, hesâbdan önce iki şâhidin hilâli gördüm demelerine itibâr olunmaz. Çünkü hesâb (ictima vakti hesâbı) kat’îdir, hesâbdan evvel hilâlin görülmesi mümkün değildir.

Nitekim, Şâfi’î âlimlerinden imâm-ı Sübkî “rahimehüllahü teâlâ”, (Şa’bânın otuzuncu gecesi hilâli gördüğünü söyleyen olsa, hesâb ile, hilâlin bir gece sonra doğacağı bildirilse, burada hesâba inanılır. Çünkü, hesâbla anlaşılan kat’îdir. Doğmadan bir gece evvel görülmesi imkânsızdır) diyor. [Hilâli görmekle Ramezânın başlaması, hesâbla anlaşılandan bir gün sonra olabilir. Fekat bir gün önce olamaz.]

- Diyânet İşleri Başkanlığının, Hicrî Kamerî Aybaşlarının tesbiti hakkında, 30.04.1963 tarih ve 12712 sayılı yazısına cevâben, İstanbul Teknik Üniversitesince verilen 17 Haziran 1963 tarih ve 557 sayılı cevâbî yazı ekinde yer alan, İTÜ Mimarlık Fakültesi Yüksek Matematik Kürsüsünden Prof. Hamit Dilgan imzalı yazıda;

“Hesâblar sonunda, aşağıda hülâsa edilecek olan görülme şartları tahakkuk ettiği halde dahî, Yeni AY’ın bilfiil görülmesi mümkün olmalıdır.

....

Hülâsa; hilâlin görülmesi imkânı ile, bilfiil görülebilme keyfiyetini birbirinden ayırd etmek gerekir.” denilmektedir.

Buradan da anlaşılıyor ki, Hicrî Kamerî Aybaşlarının kat’î tesbiti rü’yet ile vâki olur. Hesâb zannîdir. Kat’î değildir.

Nitekim, Diyânet İşleri Başkanlığı da, aşağıda adresi verilen internet sitesinde; **“Kamerî ayın başlayabilmesi için Hazreti Peygamberin hadîsi mucibince Hilâlin görülmesi şarttır.”** şeklinde yayınlamaktadır.

<http://www2.diyamet.gov.tr/DinHizmetleriGenelMudurlugu/Sayfalar/Tanim.aspx>(25.05.2016 21:00)

d. İslâm Âlimleri ve İslâm Astronomi mütehasşsılarının, rü'yet-i hilâl hakkında bildirdikleri zarûrî malûmât:

Ramezân ve bayram aylarının şâhidlerle meşrû' olarak anlaşılması yerlerde, Zilhicce ayının birinci günü ve buradan da onuncu günü, ya'nî kurban bayramının birinci günü hesâb edilir. Bayramın birinci günü, bu hesâb ile bulunan gündür. Yâhud, bir gün sonradır. Bir gün evvel olamaz. Çünkü, gökde, ay, doğmadan önce görülemez.

Kamer [ay], güneşin ve yıldızların, şarkdan garba [doğudan batıya] doğru olan, günlük hareketlerine iştirâk ettiği gibi, Erd [dünyâ] etrafında garbdan şarka [batıdan doğuya] doğru da hareket etmektedir. Bu hareketi, güneşin garbdan şarka doğru olan senelik hareketinden dahâ sür'atlidir. Kamer [ay], bu hareketinde bir devrini 27 gün 8 sâatde temâmlamaktadır. Bu sebep ile, günlük devrini yıldızlardan elli dakîka 30 sâniye sonra temâmlar. Güneş ise, günlük hareketini dört dakîka sonra temâmlamaktadır. Bunun için kamer, bir evvelki güne nazaran, güneşden dahâ sonra Nisf-ün-nehâra [gündüz müddetinin ortasına] gelir ve birinci gece güneşden 45 dakîka sonra gurûb eder [batar]. Kamer [ay], yer küresinin etrafında dönerken, mahrekinin [yörüngesinin] bulunduğu müstevî [düzlemi] ile, husûf müstevîsi [ekliptik düzlemi] arasında takrîben [yaklaşık olarak] beş derecelik bir zâviye [açı] vardır. Her devrinde, bir kerre, ay ile güneş, yer küresinin aynı tarafında olarak, üçü bir doğrultuda bulunuyorlar. Bu hâlde (**İctimâ'ı neyyireyn=Conjunction**) denir. Bu hâlde iken, kamerî [ayın] bize karşı olan yüzü karanlık oluyor. Ayı göremiyoruz. Bu zemâna (**Muhak**) denir. Muhak zemânı sâbit değildir. Yirmi sekiz sâat ile yetmişiki sâat arasında değişmektedir. Osmânî âlimlerinin takvîmlerinde a'zamî olarak üç gün [72 sâat] hesâb edildiğini görüyoruz. İctimâ' vakti, Muhak zemânının tam ortası olup, ilmî takvîmlerde her ay için yazılıdır. Erd da [Dünyâ da] güneş etrafında hareket ettiği için, iki ictimâ' vakti arasındaki zemân, 29 gün 13 sâat olmaktadır. İctimâ' vaktinde, şems [güneş] ile kamer [ay], aynı vaktde Nisf-ün-nehârdan [gündüz müddetinin ortasından] geçmektedir. İctimâ' vaktinden sekiz derece [takrîben 14 sâat] geçmeden evvel, ya'nî Erd ile kamerî ve Erd ile şemsi birleşdiren, iki yarım doğru arasındaki (**Beynûnet=Elongation**) zâviyesi sekiz dereceden [14 sâatdan] az iken, hilâl hiçbir zemânda, hiçbir yerde görülemez. A'zamî 18 derece olunca, ay muhakdan kurtulup, güneş batarken, 45 dakîka içinde batı tarafında üfuk hattı üzerinde, yeni ayın hilâli görünür. Fekat, 57 dakîka (**İhtilâf-ı manzar**)ından dolayı, üfka 5 derece yaklaşınca görülemez. Muhakdan kurtulduğu vakt, hangi memleketde güneş batmakta ise, o tül derecesindeki memleketlerden hilâl görülür. Sonraki sâatlarda veyâ gecede, bunların garbındaki [batısındaki] memleketlerde de, güneşin gurûbundan [batışından] sonra görülebilir.

Bu hesâblar, kamerî ayın başladığı vakti bulmak için değildir. Hilâlin görülebileceği geceyi anlamak içindir. İmâm-ı Sübkî de böyle buyurdu. İmâmın sözünü tersine çevirenlere aldanmamalıdır. Hilâlin görünmesi takvîmle bildirilen gün veyâ bundan bir gün sonra olur, bir gün evvel olmaz. (**Tahtâvî ve Şernblâlî hâşiyeleri**).

Semâda, Ramezân-ı şerîf hilâlini aramak, bir ibâdetdir. Görülüyor ki, **Ramezân-ı şerîf başlangıcını önceden haber vermek, islâmiyeti bilmemek alâmetidir.** Kurban bayramının birinci günü de, Zilhicce ayının hilâlini görmekle anlaşılır. Zilhicce ayının dokuzuncu Arefe günü, hesâbla, takvîmle anlaşılan gün veyâ bundan bir gün sonra olur. Bundan bir gün önce Arafâta çıkanların hacları sahîh olmuyor. Hiçbiri hâcı olamıyor. Şa'bânın yirmidokuzuncu günü, güneş gurûb edince [batınca], garb [batı] tarafındaki zâhirî üfuk hattı üzerinde, Ramezân hilâlini aramak vâcibdir.

Âdil olan, ya'nî büyük günâh işlemiyen, ehl-i sünnet bir müslimân, hilâli kapalı havada görünce, hâkime, vâlîye haber verir. Kabûl ederse, her yerde Ramezân başlar. Hâkim, vâlî olmıyan yerde, bir müslimân hilâli görünce, o yerde Ramezân başlar.

Bid'at ehlinin, fâsıkın sözü kabûl edilmez. Açık havâda çok kimsenin haber vermesi lâzımdır. Hilâl görülmezse, Şa'bân ayı otuz gün kabûl edilip, ertesi gün Ramezân olur. **Takvîm ile, astronomik hesâblarla Ramezân başlamaz.**

(Bahr) ve **(Hindiyye)**de ve **(Kâdîhân)**da diyor ki, (Bir kimse, Ramezân başını bilmeden takvîme bakarak, bir ay oruc tutsa, Ramezândan bir gün evvel veyâ Ramezânın ikinci günü yâhud tam Ramezân başında oruca başlamış olabilir. Birinci hâlde, Ramezândan birgün evvel tutmuş ve Ramezânın son günü bayram yapmıştır. İkinci hâlde, Ramezânın birinci günü tutmamış, son günü de bayramda tutmuştur. Her iki hâlde de, Ramezânın yirmisekiz gününde oruc tutmuş olup bayramdan sonra, iki gün kazâ tutması lâzım olur. Üçüncü hâlde, oruc tuttuğu bir ayın ilk ve son günlerinin Ramezâna tesâdüf ettiği şübhelidir. Ramezân olduğu şübheli günlerdeki oruc sahîh olmadığı için, yine iki gün kazâ eder.) Bundan anlaşılıyor ki, Ramezâna, gökde hilâli görmekle değil de, önceden hâzırlanmış takvîmlere göre başlayanların, bayramdan sonra iki gün kazâ niyyeti ile oruc tutmaları lâzımdır. Meselâ (Ramezândan sonra, iki gün kazâ orucu tutmak da nerden çıktı? Hiçbir kitâbda böyle bir şey yokdur diyorlar). Kitâblarda yazılı değildir sözü yanlıştır. Çünkü, her asrda, her yerde, Ramezân ayı, hilâli görmekle başlardı. İki gün kazâ orucuna lüzûm yokdu. Şimdi, bazı memleketlerde Ramezân ayı, hilâlin doğma zemânını hesâb etmekle başlatılıyor. Ramezânın başlaması, ahkâm-ı islâmiyyeye uygun olmuyor. Bu hatâyı düzeltmek için, bayramdan sonra iki gün kazâ orucu lâzım olduğu, Tahtâvînin **(Merâkıl-felâh)** hâşiyesinde yazılıdır. Ramezâna, hilâli görmeden başlayıp, yirmidokuzuncu gecesini bayram hilâli görülürse, Şa'bân rüyet ile başlamış ise, bayramdan sonra birgün kazâ edilir. Rüyet ile başlamamış ise, iki gün kazâ tutulacağı **(Hindiyye)** ve **(Kâdîhân)**da yazılıdır.

(İbni Âbidîn) "rahimehullahü teâlâ" **(Redd-ül-muhtâr)** kitâbında buyuruyor ki: (Ramezân ayının başında, gökde hilâli, ya'nî yeni ayı aramak, âkil ve bâlig olan her müslimân üzerine vâcib-i kifâyedir. Görünce, kâdîya, ya'nî hâkime haber vermesi de vâcibdir. Kâdî kabûl ve i'lân edince, [her memleketde] bütün müslimânların o gün oruc tutmaları farz olur. Bulutlu havada, âdil olan bir müslimânın haberi kabûl edilir. Bulutsuz havada, çok kimsenin haber vermesi lâzımdır. Kâdîsı veyâ müslimân vâlîsi bulunmıyan yerlerde, âdil bir müslimânın gördüm demesi ile, bunu işitenlerin oruc tutmaları lâzım olur. **Ramezân ayının takvîm ile, hesâb ile başlaması câiz değildir. Âdil olsalar bile, Ramezân ayının başlaması için, bunların hesâblarının kıymeti yokdur.** Bunların, Ramezân hilâlinin doğacağı günü önceden haber vermeleri ile, Ramezân orucu başlamaz. Şâfi'î âlimlerinden imâm-ı Sübkî "rahimehullahü teâlâ", (Şa'bânın otuzuncu gecesini hilâli gördüğünü söyleyen olsa, hesâb ile, hilâlin bir gece sonra doğacağı bildirilse, burada hesâba inanılır. Çünkü, hesâbla anlaşılan kat'îdir. Doğmadan bir gece evvel görülmesi imkânsızdır) diyor. [Hilâli görmekle Ramezânın başlaması, hesâbla anlaşılandan bir gün sonra olabilir. Fekat bir gün önce olamaz.] Şems-ül-eimme Halvânî "rahimehullahü teâlâ" buyuruyor ki, (Ramezân ayının başlaması, hilâlin görülmesi ile olur. Hilâlin doğması ile başlamaz. Hesâb, hilâlin doğduğu geceyi bildirdiği için, Ramezân-ı şerîf ayının başlaması hesâb ile anlaşılabilir. İki âdil müslimânın, (hilâli gördük) demeleri ile veyâ kâdînin hüküm etmesi ile, **bir yerde Ramezân başlayınca, dünyânın her yerinde oruca başlamak lâzım olur. Hac, kurban ve nemâz vaktleri böyle değildir. Bunlar vaktlerinin bir**

yerde ma'lûm olması ile, başka yerlerde de böyle olmaları lâzım gelmez.)) [Ya'nî bu üçü mahallîdir.]

3. USNO (US NAVAL OBSERVATORY) SİTESİNDE RÜ'YET-İ HİLÂL İLE İLGİLİ MALÛMÂT

USNO ABD'nde ilmî çalışmalar yapan köklü bir kuruluştur. Ana görevi, pozisyon, zamanlama ve seyrüsefer konularında, ABD deniz kuvvetlerine ve Savunma Bakanlığına bilgi temin etmektir. USNO, Amerika Birleşik Devletleri Hava Kuvvetleri tarafından işletilen GPS uydu sistemleri için hassas zaman verilerini sağlayan Ana Saat sistemini de çalıştırmaktadır. Ayrıca uzay cisimlerinin gözlem ve ölçümlerini de yapmaktadır.

https://en.wikipedia.org/wiki/United_States_Naval_Observatory

USNO'nun web sitesinde, rü'yet-i hilâl konusunda yer alan açıklamaların İngilizce aslı, bu yazının ekine konmuş olup web site adresi ise aşağıdadır.

<http://aa.usno.navy.mil/faq/docs/crescent.php> (2016-05-25 22:52)

USNO'nun bu sitesinde yeni ayın hilâli ile ilgili olarak yer alan bilgilerin ilk cümlesi şöyledir:

“Her Yeni Ay'ın (ictimâ'in) gün ve sâati kesin olarak hesâblanabilmesine rağmen, **hilâlin görülebilirliği** yeni aydan itibaren geçen zamana ve başka birçok etkene bağlıdır ve **hesâbla kesin şekilde tayin edilemez.**”

4. İBRANİ TAKVİMİ

Buhârî, İbni Abbâsdan hicret husûsunda şu hadîs-i şerîfi rivâyet etmiştir. “Resûlullah Medineyi teşrif ettikleri zaman, Yahudileri oruculu olarak bulunca, (Bu ne orucudur.) diye sormuş, (Bugün sâlih bir gündür. Benî İsrâîli düşmanları (firavun)nın şerrinden halâs ettiği bir gündür. Hazreti Mûsâ aleyhisselâm şükran-ı ni'mette bulunmak üzere bugün oruc tutmuştur) cevâbını alınca, Resûlullah (Biz Mûsâ'ya sizden daha ziyâde haklıyız) buyurarak kendisi oruc tuttu ve eshâba da tutmalarını emr etti.” El Birûnî, bu günün Yehûdî teşri ayının onu olduğunu söylemektedir.

Ya'nî, Yehûdîler de, dînî günleri ve ibâdetleri için, kendilerine mahsûs olan “Lunar” (Ay yörüngesine göre düzenlenmiş) takvimdeki bütün ayların aybaşlarını, hâlen rü'yetle ve şâhidlerle tesbit etmektedirler. Yapılan rasadları, râsıdların yeri, isimleri ve rasad tarih ve saatleriyle kaydetmekte, ilan edip uygulamaktadırlar. Bu takvim, “İbrânî takvimi”dir. Mûsevî ve Yehûdî takvimi de denilmektedir. Aşağıdaki linkte teferruatlı bilgi mevcuttur.

(https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0brani_takvimi)

Meselâ, 2.nci Biblical ayın hilâli, 7 Mayıs 2016 günü aşağıdaki yerlerden, yanlarında yazılı kişilerce gözlenmiş ve 8 Mayıs günü ay başlangıcı olmuştur. Bizim Hicrî Kamerî takvimimizin rü'yetle başlayan “**Şa'bân**” ayına rastlamaktadır. Dolayısıyla, her aybaşı rü'yetle başladığından, bizim kullandığımız Hicrî Kamerî aylardan birinin rü'yetle başlayan aybaşına rastlamaktadır. Aşağıdaki linke girildiğinde, her aybaşları için görülebilirlik haritasını da rasaddan evvel yayınladıkları görülmektedir.

<http://renewedmoon.com/>)

Bali, Indonesia [AhmadAdji (6:24pm/UCT+8)]
Poriyallit, Israel [RebeccaBiderman (7:47pm/UCT+2)]
Jerusalem, Israel [Devorah Gordon (7:49pm/UCT+2)]

1.nci Biblical ayın hilâli (ki Recep Ayına denk gelmektedir) 8 Nisan 2016 günü aşağıdaki yerlerden, yanlarında yazılı kişilerce gözlenmiş ve 9 Nisan günü kullandıkları Ay'ın başlangıcı olmuştur.

<http://renewedmoon.com/archived-reports/archive.htm?d=2016-2017-01> (2016-05-26 00:23)

Darwin & Perth, Australia [ShabbirAhmed (approx. 6:45pm/UCT+9:30)]
Colombo, Sri Lanka [Nimal Road Mosque (approx. 6:19pm/UCT+5:30)]
Gothenburg, Sweden [MiltonAbili (21:15)]

5. RECEB-1437 AYINA AİT HİLÂLİN RASADI

Takvîm Hey'etimizce zaman zaman rü'yet-i hilâl için rasada çıkılmakta ve hilâl görüldüğünde videoya alınmaktadır. Meselâ, 1437 senesi Receb Ayı hilâl rasadına 7 ve 8 Nisan akşamları çıkılmış, ancak Türkiyede takvimlerin bildirdiği 7 Nisan perşembe akşamı, Türkiye dâhil dünyanın hiçbir yerinden hilâl görülemediği. 8 Nisan Cuma akşamı tekrâr rasada çıkılmış ve hilâl görülerek buna aid çeşitli görüntüler kayıt altına alınmıştır. Rasada göre 1437 senesi Receb ayı, takvimlerde yazan ve uygulanan 8 Nisan 2016 tarihinde değil, 9 Nisan 2016 tarihinde başlamış olmaktadır. Bununla ilgili yapılan rasadda çekilen dijital fotoğraflarla, alınan video kaydı aşağıdaki linkde görülebilir.

<http://www.turktakvim.com/index.php?link=html/rasadlar/rasadlar.html>

6. NETİCE

Kamerî ayların birinci günlerinin çıplak gözle rasada dayalı rü'yetle ta'yîn edilmesinin gerekliliği, yukarıda hem ilmî, hem de dinî delillerle isbât edilmiştir.

Ramezân ve bayram aylarının ilk günlerinin tesbiti için, hilâlin görülmesinin gerekliliği "Nass" ile sâbitdir. Nass bulunan husûsda ictihâd yapılamaz.

Bu ayların ve diğer bütün kamerî ayların başlangıcının tesbitinde, hilâlin görülmesinin hesâb edilemeyeceği, USNO sitesinde kesin ifâdelerle yer almaktadır.

Hicrî kamerî aybaşlarının tesbitinde, hilâlin çıplak gözle görülmesi esas alındığından, Yeni Ayın hilâlinin doğuş hesâblarına göre hazırlanan takvimlerde bildirilen günlere değil, ay başlangıçlarının rasadla tesbit edildiği günlere uyulması zaruridir.

Kısaca, aybaşları hesâbla değil, rasadla tesbit edilmelidir.

Ayrıca Asr-ı se'âdetten beri İslâm beldelerinde bu mevzûdaki tatbîkat da, muteber naklî ve aklî vesikalarla sâbitdir.

BÜLENT GENÇER
TÜRKİYE TAKVİMİ
VAKİT HESAPLAMA HEYETİ BAŞKANI

Tel: 0212 454 2388

E-mail: info@turktakvim.com

Web: www.turktakvim.com

CRESCENT MOON VISIBILITY

Although the **date and time of each New Moon** can be computed exactly, the visibility of the lunar crescent as a function of the Moon's "age"—the time counted from **New Moon**—depends upon many factors and cannot be predicted with certainty. During the first two days after New Moon, the young crescent Moon appears very low in the western sky after sunset, must be viewed through bright twilight, and sets shortly after sunset. The sighting of the lunar crescent within one day of New Moon is usually difficult. The crescent at this time is quite thin, has a low surface brightness, and can easily be lost in the twilight. Generally, the lunar crescent will become visible to suitably-located, experienced observers with good sky conditions about one day after New Moon. However, the time that the crescent actually becomes visible varies quite a bit from one month to another. Naked-eye sightings as early as 15.5 hours after New Moon have been reliably reported while observers with telescopes have made reliable reports as early as 12.1 hours after New Moon. Because these observations are exceptional, crescent sightings this early in the lunar month should not be expected as the norm.

The visibility of the young lunar crescent depends on sky conditions and the location, experience, and preparation of the observer. Generally, low-latitude and high-altitude observers who know exactly where and when to look will be favored. For observers at mid-northern latitudes, months near the spring equinox are also favored, because the ecliptic makes a relatively steep angle to the western horizon during these months. The steep angle means the Moon's altitude will be greater just after sunset.

Ignoring local conditions for the moment and visualizing the problem from outside the Earth's atmosphere, the size and brightness of the lunar crescent depend on only one astronomical quantity: the *elongation* of the Moon from the Sun, which is the apparent angular distance between their centers. For this reason, the elongation has also been called the *arc of light*. If the value of the elongation at any instant is known, the width of the crescent can be computed.

The elongation as a function of the Moon's age depends on several factors:

1. **The Moon's elongation at New Moon.** The elongation of the Moon at New Moon is not necessarily 0. The Moon's center may pass directly in front of the Sun at New Moon (when a solar eclipse will occur) or it may be as much as five degrees to the north or south of the Sun. That is, the Moon can *start* the month with an elongation ranging from zero to five degrees. A minor complicating factor involves the definition of New Moon in the almanacs. Astronomical New Moon is defined to occur when the Sun and Moon have the same geocentric ecliptic longitude, which may not occur precisely when the Sun and Moon are closest together in the sky.
2. **The speed of the Moon in its orbit.** The Moon's orbit is elliptical, and its speed is greatest when it is near perigee (closest to the Earth), least near apogee (furthest from the Earth). The change in speed is caused by conservation of angular momentum; the same principle causes a spinning ice skater to speed up when she pulls her arms inward. If perigee occurs near New Moon, the Moon will appear to be moving away from the Sun in the sky at a greater than average rate.
3. **The distance of the Moon:** Because of its elliptical orbit, the distance of the Moon varies. Even if the Moon moved with a constant speed, its angular motion as viewed from the Earth would be greater when the Moon is near perigee. Similarly, a nearby automobile appears to be moving quicker than a more distant one, even if they are actually moving at the same speed.
4. **The observer's location (parallax).** If the observer is located in the tropics such that the one-day-old-Moon is observed just before it sets, its elongation as seen by the observer will be about a degree less than that seen by a fictitious observer at the center of the Earth, which is the position used for most almanac calculations. Similarly, if you look at a foreground object with one eye closed and then close that eye and open the other, the object makes an apparent jump against the background. The change in the observed elongation is less for observers at middle or high latitudes; however, other geometric factors are less favorable for these observers.

Factors (2) and (3) are linked by Kepler's second law, which predicts that the angular speed of the Moon as seen from the Earth will vary by about 22%. The combined effect of the first three factors gives geocentric

elongation of the Moon from the Sun at an age of one day can vary between about 10 and 15 degrees. The last factor can subtract about a degree for an observer at the equator.

This large range of possible elongations in the one-day-old Moon is critical. At this time the width of the crescent is increasing with the square of the elongation, and the surface brightness of the crescent is also rapidly increasing. The apparent area of the crescent also increases inversely with the square of the distance to the Moon. Some of the earliest reliable sightings of the crescent occur near elongations of around 10 degrees. Simply specifying the age or elongation of the Moon cannot tell the whole story. But the elongation is a more reliable parameter to use as a *starting point* in assessing the lunar crescent visibility at any given date and time.

The prediction of the first sighting of the early crescent Moon is an interesting problem because it simultaneously involves a number of highly non-linear effects. Stated in less technical language, many things are changing very rapidly. Effects to be considered are the geometry of the Sun, Moon, and natural horizon; the width and surface brightness of the crescent; the absorption of moonlight and the scattering of sunlight in the Earth's atmosphere; and the physiology of human vision. This problem has a rich literature. Some modern astronomical references are:

- Caldwell, J.A.R. & Laney, C.D. 2001, "First Visibility of the Lunar Crescent", *African Skies*, No. 5, pp. 15–23
- Doggett, L. E. & Schaefer, B. E. 1994, "[Lunar Crescent Visibility](#)", *Icarus*, Vol. 107, pp. 388–403.
- Fatoohi, L.J., Stephenson, F.R., & Al-Dargazelli, S.S. 1998, "[The Danjon Limit of First Visibility of the Lunar Crescent](#)", *The Observatory*, Vol. 118, pp. 65–72
- Fatoohi, L.J., Stephenson, F.R., & Al-Dargazelli, S.S. 1999, "[The Babylonian First Visibility of the Lunar Crescent: Data and Criterion](#)", *Journal for the History of Astronomy*, Vol. 30, pp. 51–72
- Ilyas, M. 1994, "[Lunar Crescent Visibility Criterion and Islamic Calendar](#)", *Quarterly Journal of the Royal Astronomical Society*, Vol. 35, pp. 425–461
- Pepin, M. B. 1996, "In Quest of the Youngest Moon", *Sky & Telescope*, December 1996, pp. 104–106
- Schaefer, B. E. 1988, "[Visibility of the Lunar Crescent](#)", *Quarterly Journal of the Royal Astronomical Society*, Vol. 29, pp. 511–523
- Schaefer, B. E., Ahmad, I. A., & Doggett, L. E. 1993, "[Records for Young Moon Sightings](#)", *Quarterly Journal of the Royal Astronomical Society*, Vol. 34, pp. 53–56

[Her Majesty's Nautical Almanac Office](#) computes and distributes predictions of [lunar crescent visibility](#). The *Astronomical Calendar* by Guy Ottewell includes good diagrams of the positions of young and old Moons during the year (drawn for the eastern U.S.) and an explanation of the factors affecting their visibility.

Related information on these web pages includes:

- [Phases of the Moon and Percent of the Moon Illuminated](#) (definitions) in **FAQ**
- [Dates of Primary Phases of the Moon](#) in **Data Services**
- [Fraction of the Moon Illuminated](#) in **Data Services**
- [What the Moon Looks Like Today](#) in **Data Services**
- [Complete Sun and Moon Data for One Day](#) in **Data Services**
- [Sun or Moon Rise/Set Table for One Year](#) in **Data Services**
- [The Islamic Calendar](#) in **FAQ**